

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ ГОТЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ТАРИФІВ НА ПОСЛУГИ ПРОЖИВАННЯ

Найважливішим етапом процесу ціноутворення в готельному підприємстві є формування повної собівартості послуг проживання в розрізі окремих категорій номерного фонду. У вітчизняній теорії й практиці склалися два підходи до формування повної собівартості готельних послуг у контексті вирішення зазначеного завдання, кожний з яких використовує різні угруповання поточних витрат підприємства.

Перший – найбільш відомий підхід - заснований на використанні поєднання двох угруповань поточних витрат: по статтях калькуляції та по способу віднесення витрат на собівартість продукції. У цьому випадку всі поточні витрати підприємства спочатку групуються по місцю їхнього виникнення й призначення, тобто по калькуляційних статтях. Після чого виділяються дві групи витрат: прямі й непрямі.

Прямі витрати (Direct Costs) – це витрати, які можуть бути віднесені безпосередньо до певного виду діяльності готелю або конкретної категорії його номерного фонду. Непрямі витрати (Indirect Costs) – це витрати, які відносяться до декількох видів діяльності готелю або до номерному фонду взагалі. Сюди включаються витрати по обслуговуванню й управлінню підприємством, які не пов'язані безпосередньо з наданням конкретних видів послуг і обслуговуванням окремих категорій номерного фонду. Бази розподілу непрямих витрат представлені у С(П)БО 16 «Витрати» [181] і Методичних рекомендаціях з формування собівартості продукції (робіт і послуг) [180].

Другий підхід до формування повної собівартості продукції (робіт, послуг) заснований на угрупованні поточних витрат по характеру впливу обсягу виробництва на рівень витрат. За цією ознакою останні підрозділяються на змінні та постійні.

Змінні витрати (Variable Costs) – це витрати, загальна величина яких змінюється при зміні обсягу наданих послуг. При цьому величина питомих змінних витрат на одиницю послуг залишається незмінною. *Постійні витрати* (Fixed Costs) – це витрати, загальна величина яких не змінюється при зміні обсягу наданих послуг. При цьому величина питомих постійних витрат на одиницю послуг змінюється зворотньопропорційно зміні обсягу наданих послуг. На практиці до постійних витрат відносять також витрати, які незначно змінюються зі зміною обсягу виробництва продукції. Тому постійні витрати часто називають умовно-постійними.

Другий підхід до формування повної собівартості послуг полягає в калькулюванні собівартості по змінних витратах з наступним розподілом на об'єкти калькулювання умовно-постійних витрат.

Підвищення точності калькуляції повної собівартості послуг проживання є однією з центральних проблем теорії управління витратами і ціноутворення в готелях. Одним з основних напрямів вирішення даної задачі, на наш погляд, є максимально можливе виділення у складі витрат готельного підприємства прямих витрат, тобто витрат, безпосередньо пов'язаних з конкретними видами діяльності готелю і експлуатацією окремих категорій номерного фонду.

Для визначення конкретних шляхів реалізації вказаного напрямку скористаємося розробленою нами класифікацією витрат, що представлена на рисунку. Умовні позначення рисунку: ВП – постійні витрати; Взм – змінні витрати; ВПЗ – витрати постійні загальні; ВПП – витрати постійні прямі; ВППе – витрати постійні, пов'язані з експлуатацією номерного фонду; ВППг – постійні витрати, пов'язані з наданням послуг гастрономії; ВППід – постійні витрати, пов'язані з іншою діяльністю готелю (здача приміщень в оренду, додаткові послуги та ін.); ВППе₁, ВППе₂, ВППе_n – постійні витрати, що пов'язані з експлуатацією номерного фонду відповідно 1-ї, 2-ї та n-ї категорії.

На сьогодні як змінні виділяються витрати на стандартну комплектацію номера

туалетними засобами – вартість стандартного набору в номері і витрати на миючі засоби з розрахунку на один комплект білизни. Вказаний перелік необхідно, по можливості, розширити за рахунок більшої деталізації планування і обліку поточних витрат готелю.

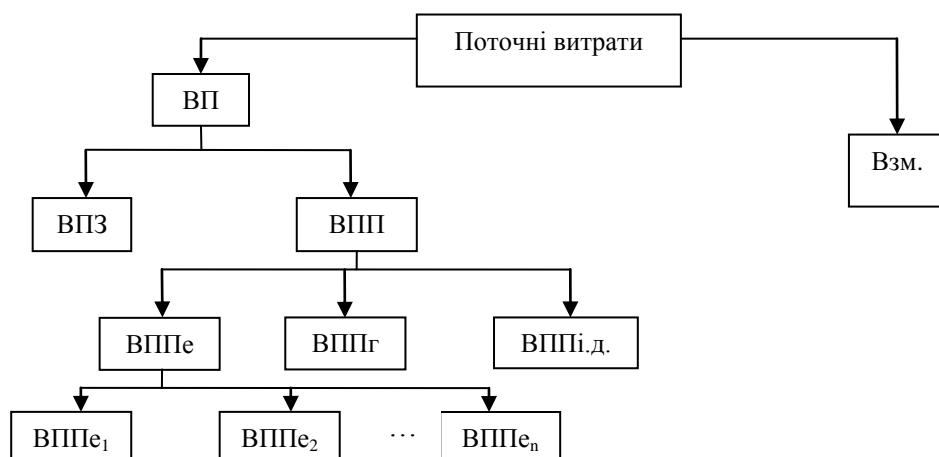

Рисунок. Класифікація витрат з метою ціноутворення на основні послуги готелю

Представлена на рисунку класифікація заснована на виділенні у складі постійних двох груп витрат – загальних і прямих. Дослідження специфіки готельних послуг і особливостей складу постійних витрат готелів дозволило нам зробити висновок, що велика частина останніх, яка традиційно включається до складу непрямих витрат, цілком обґрунтовано може бути прямо віднесена до конкретних видів діяльності. Звідси легко можна виділити прямі постійні витрати, пов'язані з наданням послуг проживання, харчування та іншою діяльністю (здачею приміщень в оренду, наданням додаткових послуг та ін.).

У складі ж першої групи прямих постійних витрат (ВППе) без особливих проблем можна виділити постійні витрати, пов'язані з експлуатацією конкретних категорій номерного фонду. Так, різні категорії номерного фонду мають, як правило, істотні відмінності в оснащенні меблями, сантехнікою, кондиціонерами, теле- і відеоапаратурою, обчислювальною та оргтехнікою і т.п. Природно, що всі витрати, пов'язані з їх утриманням і експлуатацією, є прямими і без особливих зусиль можуть бути віднесені на собівартість конкретних категорій номерного фонду.

У собівартості послуг проживання в готелі значну питому вагу займають витрати на оплату праці (з відрахуваннями на соціальні заходи) покоївок. Даний персонал традиційно перебуває на почасовій формі оплати праці, і всі витрати, пов'язані з його утриманням, як правило, відносяться до непрямих витрат готелю. Разом з тим, дані витрати, на наш погляд, легко погодити з окремими категоріями номерного фонду й розподіляти як прямі витрати.

Також не представляє особливих зусиль ув'язування витрат на зміст і експлуатацію будівель із окремими категоріями номерного фонду готелю. У результаті реалізації викладених вище рекомендацій істотно скоротиться доля непрямих витрат у загальних витратах готелю.

Другим елементом постійних витрат є загальні витрати. Слід підкреслити, що в даний час в економічній літературі відсутнє чітке визначення даного поняття. Дослідження вказаної проблеми дозволило нам виділити основні ознаки загальних витрат і сформулювати їх визначення. Так, під загальними витратами слід розуміти частину постійних витрат, що йдуть на здійснення діяльності, споживаної декількома підрозділами підприємства. За способом віднесення на собівартість об'єктів калькуляції дані витрати відносяться до непрямих.

Використання розглянутої класифікації суттєво підвищить коректність калькулювання повної собівартості послуг проживання в готелю та обґрунтованість встановлюваних цін.

Література

181. Національні стандарти бухгалтерського обліку: нормативна база. – 6-те вид., доп. – Х.: Фактор, 2000. – 208 с.
180. Методические рекомендации по формированию себестоимости продукции (работ, услуг), утвержденные приказом Министерства промышленной политики Украины от 09.07.2007 г. № 373. – Киев. – 2007. – 322 с.